

Zasady pisowni i wymowy francuskiej

ALFABET

a – [a]	j – [żi]	s – [es]
b – [be]	k – [ka]	t – [te]
c – [se]	l – [el]	u – [ū]
d – [de]	m – [em]	v – [we]
e – [e]	n – [en]	w – [dublwe]
f – [ef]	o – [o]	x – [iks]
g – [że]	p – [pe]	y – [igrek]
h – [asz]	q – [kü]	z – [zed]
i – [i]	r – [er]	

Akcenty:

' - accent **aigu**, np. *eté* – lato

` - accent **grave**, np. *À* - w, do: *mère* - matka, *où* – gdzie

^ - accent *circonflexe* – np. *hôtel, mûr* – dojrzały

.. **trema**, np. *Nöel* – gdy sąsiadujące samogłoski mają być czytane oddzielnie

' **apostrophe** – po literach l, d, c, s oznacza, że wypadła samogłoska e, a lub i,

, np. Le – **l'**, de – **d'**, ce – **c'**, si – **s'**

– łącznik – **trait d'union**, - do łączenia wyrazów:

a) w wyrazach złożonych, np. *Après-midi*

b) w odwróconym szyku, np. *As-tu?, Suis-je?* Lub w trybie rozkazującym: *donne-moi!*

c) w liczebnikach złożonych, poniżej 100, np. *Quarante-deux*, ale: *deux cent quarante-deux*
cedille (haczyk), pod literą c, przed a, o, u, aby otrzymać głoskę [s], np. *Ça, reçu*

Wymowa

a przednie, np. *madame*

à, â - tylne, wymawia się dłużej, np. *pâte* [pa:t]

è, ê, ai, ei – otwarte – jak polskie e w deska, np. *mère*

é, er, ez, es – e ścieśnione – wymawia się bardziej ku przodowi niż e otwarte, np. *eté, nez, les*

e – e pośrednie, jak eu, tylko krócej, w wyrazach jednozgłoskowych i po 2 spółgłoskach,
np. *le, prenez, grenier*

e nieme – na końcu wyrazów – np. *petit* [pti]

eu, oeu – wymowa e, wargi jak do ü – np. *heure, jeudi*

au, eau - [o] ścieśnione, bardziej ku tyłowi jamy ustnej – np. *eau*

ou – [u] , np. *ou, tout, pour* [pur]

u – [ü] – wymowa między [i] a [u] – usta do wymowy u, wymawiamy i, wargi jak do gwizdania,
np. *tu, mur, dur*

u nie wymawia się po **g, q** – np. *guetter* – [gete] (czatować), *qui* [ki]

in, yn, ain, ym, ein, im, aim, en – [ɛ], np. *fin, vin, bain*

Pisownię im, ym stosuje się przed b i p

an, am, en, em – [ã] – a nosowe, np. *enfant, lampe,*

on, om – [ɑ] – *bon, ombre, pompe*

Pisownia om po b, p

un, um [aɛ] – jak ɛ ale wargi zaokrąglone i ściśnięte – *un, brun, lundi*

oui [i] – krótkie [u], po nim [i], np. *oui*

ui [üi] – krótkie [ü] i [i], np. *lui, nuit*

ie [je] – krótkie i], po nim [e], np. *pied* [pje], *papier, dernier*

oi – [ua] – szybko razem, np. *moi, toi, voir, poisson, il boit*

oy – [ouai] – *voyage* [wuajaz]

ien [jɛ] – np. *bien*

[jã] – np. *patient, conscience*

oin – [uɛ] – krótkie [u] i [ɛ], np. *point, loin*

oine – [uan] - np. *avoine* [awuan]

ay – [ej], [ei] – np. *crayon* [krejɑ], *payer* [peje], *pays* [pei]

h – nie wymawia się, np. *homme*

c – [s] – przed e, i, y – np. *cela* [sela], *cinema, bicyclette, ciel*

c – [k] – w innych przypadkach, np. *ecole* [ekol], *avec* [avek], *sac* [sak], *café*

cu [k] – *acquerir*

ch [sz] – *chat, chanter*

k] – *chronique, echo, orchestre*

ç – [s] – stosowana przed a, o, u by zachować [s], np. *Ça, leçon* [leson]

c – nie wymawia się po samogłosce nosowej, np. *banc* [bã]

g – [ż] przed e, i, y, np. *page* [paż], *fromage*, *changer*, *religion*
przed ae, np. *nageait* [naże]

g – [g] w innych wypadkach, np. *gare* [ga:r], *gorge*, *gui* [gi], *gros*, *gang*

s – [s], np. *sur* [sü:r]

[z] – między 2 samogłoskami, np. *rose* [roz], *les amis* [lezami]

ss – [s] – *classe* [klas]

x – [ks] w grupie ex przed spółgłoską, np. *extra* [ekstra], *sex* [seks]

[gz] – przed samogłoskami e, o, np. *examen* [egzame]

[s] – w liczebnikach, np. *six* [sis], *dix* [dis], *soixante* [suasãt]

[z] – w *six*, *dix* w łączeniu międzywyrazowym oraz w liczebnikach porządkowych na końcu wyrazów, np. *six_ans* [sizã]
ale *dix livres* [di liwr]

ch – [sz] np. *chat* [sza], *chien* [szję], *chapeau* [szapo]

[k] – *chronique*, *echo*, *orchestre*

ph – [f] – np. *Photo*, *foto*

gn – [ń] – np. *montagne* [montań], *signe* [siń], *montagne*

gu [g] – przed samogłoskami e, i, y, np. *ligue* [lig]

th [t] – np. *thé* [te]

il – [il] – *avril* [awril]

[j] – na końcu wyrazów po samogłosce – np. *travail* [trawaj], *reveil* [rewej], *soleil* [solej]

ille [ij] np. *fille* [fij], *brille* [brij]

Wyjątki: *ville* [wil], *mille* [mil], *tranquille* [trankil]

ti – [sj] w wyrazach zakończonych na: *-tion*, *-tiel*, *-tial*, *-tieux*, *-tience*, np. *nation*, *addition*,
partiel, *spatial*, *ambitieux*, *patience* [pasjan:s]

[tj] w innych przypadkach, np. *amitié* [amitie]

q – [k] – np. *coq*, *cing*

s [z] między samogłoskami, np. *magasin* [magazę], *chaise* [szez]

[s] w pozostałych przypadkach, np. *sortir*, *poste*

v – [w] – np. *votre* [wotr]

j – [ż] – np. *jamais* [żame], *je* [że]

cu [k], np. *cueillir*

gu [g], np. *guerre*, *guitarre*

qu [k] – np. *magique*, *quatre*

sc [s] przed e, i – np.. *descendre, science*

Jednakowe litery podwójne czyta się jako pojedyncza głoska, np. *accorder, coiffeur, cette*

Wyjątki: cc przed e, y - [ks] – *accident, accepter*,

gg przed e, i [gʒ] – *suggerer* [suʒere]

rr w niektórych formach czasownikowych jak [rr] – np. *Je pourrais. Je courrai*

Elizja

Aby uniknąć spotkania 2 samogłosek, pisze się:

j' zamiast je – *j'aime* [żem]

d' -"- de - *d'amis* [dami]

s' -"- si – *s'il*

Dezenalizacja

Samogłoski nosowe tracą brzmienie nosowe, jeśli następuje po nich:

a) brun [bre] --> *brune* [brün]

b) podwójna samogłoska an [ã] --> *année* [ane]

Liason – łączenie międzywyrazowe

1) między rodzajnikiem a rzeczownikiem

un enfant – un_enfant [ãnfã]

des amis - des_amis [dezami]

les hommes - les_hommes [lesom]

2) przymiotnikiem i rzeczownikiem

un petit enfant – un_petit_enfant [ęptitãnfã]

les grands arbres – les_grands_arbres [legrãzarbr]